

Lämpenevään Arktikseen löytyy ratkaisuja pohjoisesta

Maria Ohisalo, ympäristö- ja ilmastoministeri

Ilmasto lämpenee arktiksella alueella huolestuttavimpien arvioiden mukaan jopa neljä kertaa nopeammin kuin muu planeetta. Muutos vaikuttaa niin ihmiseloon kuin ympäristöönkin: uhattuna on yhtä lailla poronhoito kuin tunturiluonnon monimuotoisuus.

Lämpenemisen lisäksi myös sään ääri-ilmöt ovat lisääntyneet. Tämäkin muutos näkyy vahvemmin pohjoisessa, ja vaikuttaa erityisesti talvisin. Lumi- ja jääkausi lyhenee ja talvista tulee vaikeampia ennustaa. Sademäärien lisääntyminen voimistaa myös tulvariskejä. Toisaalta samaan aikaan myös kuivat kesät yleistyvät, mikä lisää metsäpaloja myös arktisella alueella.

Lapin pinta-alasta suojelualueita on noin 30 prosenttia, mutta silti monet alueen ekosysteemeistä ovat uhattuina ilmastokrisin ja ihmistoiminnan jalanjäljen yhteisvaikutuksesta. Suomessa suhteellisesti eniten uhanalaisia lajeja on tunturipaljakkoilla, joiden lajeista uhanalaisia on lähes 40 prosenttia.

Hyviäkin uutisia on. Vaikka ilmastonmuutos ja sen vaikutukset ovat naalille suuri uhka, on se palannut pesimään Suomeen neljännesvuosisadan tauon jälkeen. Tämä on tulosta pitkäjänteisestä suojelutyöstä, jolla naalien elinympäristöjä on parannettu.

Suomen perustuslain mukaan saamelaisilla on alkuperäiskansana oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamelaiskulttuurin jatkuvuuden elinehto on luonnon monimuotoisuuden säilyminen. Ympäristön muutoksilla on kauaskantoisia seurauksia esimerkiksi saamelaisten kulttuuriin, perinteisiin elinkeinoihin, terveyteen ja hyvinvointiin. Toisaalta mitä parempi mahdollisuus saamelaisilla on harjoittaa kulttuuriaan, sitä paremmin yhteisö pystyy myös sopeutumaan muutoksiin.

Ilmastonmuutokseen sopeutumisen lisäksi parasta lääkettä ongelmaan ovat maailmanlaajuiset päästövähennykset. Mitä korkeammaksi asteet nousevat, sitä peruuttamampia muutoksia

taphtuu alueen ekosysteemeille ja sitä vaikeampaa sopeutuminen tulee olemaan sekä ihmisille että muulle lajistolle.

Yritykset tarjoavat ratkaisuja

Ilmaston lämpenemisen hillitseminen ja lopulta pysäyttäminen onnistuu vain, jos ilmastotoimia tehdään kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla: mukaan tarvitaan valtiot, kunnat, yhdistykset, yksilöt ja yritykset.

Pohjois-Suomessa on erinomaisia esimerkkejä liiketoiminnasta, jossa ilmastoystävällinen toiminta on käännetty vahvuudeksi.

Esimerkiksi Oululainen EcoUp valmistaa hiilineutraalia eristettä ja uusiokäyttää purkumateriaalia. Yritys myös kehittää teknologiaa rakentamisen materiaalien ja jätteen uusiokäyttämiseksi. Tunnetun Ekovillan ohella tuotteisiin kuuluu myös levyeristeteollisuuden sivuvirroista ja ylijäämästä valmistettu puhallusvilla.

Kajaanilainen Valtavalo taistelee puolestaan kertakäyttökulttuuria vastaan valmistamalla pitkäikäisiä tuotteita. Valtavalon liikeideaan kuuluu myös palvelu, jossa asiakkaalle suunnitellaan, toimitetaan ja asennetaan energiatehokas valaistus, jonka ylläpidosta Valtavalon kumppanit huolehtivat.

Torniolainen Tapojärvi tarjoaa ratkaisuja teollisuuden sivutuotteiden ja läjitykseen menevien materiaalien kierrätykseen. Tapojärven prosessit säästävät luonnonvaroja, koska loppusijoitettavaa jätettä ei synny ja tarve valmistaa kiviainesta neitseellisistä raaka-aineista pienenee merkittävästi.

Infinited Fibre Company puolestaan suunnittelee Kemiin 400 miljoonan euron investoinnilla tehdasta, joka tuottaa tekstiilijätteestä uutta tekstiilikuitua. Vanhat vaatteet ja lumput saavat siis kokonaan uuden elämän.

Nämä vain muutamana esimerkkinä mainitakseni. Pohjois-Suomesta löytyy myös suuri määrä matkailualan yrityksiä, jotka näkevät kestävässä toimintamalleissa vieraita houkuttelevan kilpailuvaltin. Kun liiketoimintaa tehdään ympäristöä ja asukkaita kunnioittaen, voi toimintaa jatkaa vielä vuosikymmenten päästäkin.